

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ**

ΣΕ Β' ΕΛΑΣΣΟΝΑ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε δημόσια, στις 3 Νοεμβρίου 2021, με την εξής σύνθεση: Ιωάννης Σαρμάς, Πρόεδρος, Μαρία Βλαχάκη, Αγγελική Μαυρουδή και Ασημίνα Σαντοριναίου, Αντιπρόεδροι, Δέσποινα Καββαδία-Κωνσταντάρα, Γεωργία Τζομάκα, Βιργινία Σκεύη, Αγγελική Πανουτσακοπούλου, Αργυρώ Μαυρομάτη και Ιωάννα Ρούλια, Σύμβουλοι. Επίσης μετέχει ο Σύμβουλος Γεώργιος Παπαϊσιδώρου ως αναπληρωματικό μέλος. Γραμματέας η Ελένη Αυγουστούλου.

Γενικός Επίτροπος Επικρατείας: Αντώνιος Νικητάκης, Επίτροπος Επικρατείας, κωλυομένης της Γενικής Επιτροπής της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, Χρυσούλας Καραμαδούκη.

Για να δικάσει την από 22 Ιουνίου 2018 (ΑΒΔ ΕλΣυν .../25.6.2018) αίτηση της ήδη λυθείσας και τελούσας υπό εκκαθάριση ετερόρρυθμης εταιρείας με την επωνυμία «...», που εδρεύει στην ... Νομού ..., η οποία εκπροσωπείται νόμιμα από τον εκκαθαριστή αυτής ... και παραστάθηκε διά του πληρεξουσίου δικηγόρου της Χαράλαμπου Μπουκουβάλα (ΑΜ/ΔΣΑ 20161).

Κατά του Ελληνικού Δημοσίου, που εκπροσωπείται νόμιμα από τον Υπουργό Οικονομικών, ο οποίος παραστάθηκε διά του Συμβούλου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους Νικολάου Καραγιώργη.

Με την κρινόμενη αίτηση ζητείται η αναίρεση της 2299/2017 απόφασης του Ι Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε, το Δικαστήριο άκουσε:

Τον πληρεξούσιο δικηγόρο της αναιρεσείουσας, ο οποίος ζήτησε την παραδοχή της αίτησης.

Τον εκπρόσωπο του Ελληνικού Δημοσίου, ο οποίος ζήτησε την απόρριψη της αίτησης. Και

Τον Επίτροπο Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, ο οποίος ανέπτυξε την, από 3.11.2021, γνώμη του και πρότεινε την απόρριψη της αίτησης.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το Δικαστήριο συνήλθε στις 8 Οκτωβρίου 2023 και στις 17 Ιανουαρίου 2024 σε τηλεδιάσκεψη με τη χρήση της επίσημης κρατικής πλατφόρμας e:Presence.gov.gr, σύμφωνα με το άρθρο 295 παρ. 2 του ν. 4700/2020, με Προεδρεύουσα την Αντιπρόεδρο Μαρία Βλαχάκη και παρόντες τους δικαστές που έλαβαν μέρος στη συζήτηση της υπόθεσης, εκτός από τον

Πρόεδρο Ιωάννη Σαρμά που αποχώρησε από την υπηρεσία λόγω συμπλήρωσεως τεσσάρων ετών θητείας στη θέση αυτή και τη Σύμβουλο Δέσποινα Καββαδία-Κωνσταντάρα που είχε κώλυμα (άρθρο 293 παρ. 3 του ν. 4700/2020).

Αφού άκουσε την εισήγηση της Αργυρώς Μαυρομμάτη και

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφθηκε κατά τον νόμο και

Αποφάσισε τα εξής:

1. Για την άσκηση της κρινόμενης αίτησης έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο [βλ. τα ... και ... ηλεκτρονικά παράβολα, άρθρο 73 παρ. 1 του κυρωθέντος με το άρθρο πρώτο του ν. 4129/2013 (Α' 52), Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο και ΕλΣυν Ολ. 766/2021].

2. Με την υπό κρίση αίτηση, όπως συμπληρώνεται με το από 10.11.2021 νομίμως κατατεθέν υπόμνημα, ζητείται η αναίρεση της 2299/2017 απόφασης του Ι Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Με την απόφαση αυτή απορρίφθηκε έφεση της ήδη αναιρεσείουσας κατά της .../22.4.2010 απόφασης του Υφυπουργού Οικονομικών, με την οποία επιβλήθηκε σε βάρος της δημοσιονομική διόρθωση ποσού 232.024,00 ευρώ, το οποίο φέρεται ότι καταβλήθηκε σ' αυτήν αχρεωστήτως από ενωσιακούς (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης 78,09%) και εθνικούς πόρους (Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων 21,9%), στο πλαίσιο εκτέλεσης του υποέργου-9 «...» της πράξης «Ενίσχυση Ιδιωτικών Επενδύσεων Ν. 2601/1998 έτους 2003, Ίδρυση – Εκσυγχρονισμός Τουριστικών Εγκαταστάσεων» που έχει ενταχθεί στο Μέτρο 3.2 του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος Ηπείρου 2000-2006.

3. Στη δικαιοδοσία του Ελεγκτικού Συνεδρίου ανήκει και η εκδίκαση των διαφορών που προκύπτουν από τον καταλογισμό προσώπων (φυσικών ή νομικών), στα οποία καταβλήθηκαν αχρεωστήτως ή παρανόμως χρηματικά ποσά από το Δημόσιο (ή από ΟΤΑ ή ΝΠΔΔ κ.λπ.), έστω και αν τα πρόσωπα αυτά δεν είναι «δημόσιοι υπόλογοι», καθόσον ο σε βάρος τους καταλογισμός συνιστά πράξη «τακτοποίησης» δημόσιου λογαριασμού και, εντεύθεν, μέσο αποκατάστασης της επελθούσας βλάβης στον οικείο προϋπολογισμό και δη υπό διττή έννοια, ήτοι αφενός ως ακύρωση της προηγηθείσας υλικής πράξης διενέργειας του εξόδου (είτε μερικής είτε ολικής, ανάλογα με το μέγεθος της βλάβης του προϋπολογισμού του φορέα) και αφετέρου ως δημιουργία νόμιμου (εκτελεστού) τίτλου για την επιστροφή του σχετικού ποσού στο Δημόσιο (ή σε ΟΤΑ, ΝΠΔΔ κ.λπ.). Επομένως, η διαφορά που γεννήθηκε από την άσκηση έφεσης κατά της .../22.4.2010 απόφασης δημοσιονομικής διόρθωσης, με την οποία, κατόπιν δημοσιονομικού ελέγχου, επιδιώκεται η επιστροφή από την ήδη αναιρεσείουσα του φερόμενου ως αδικαιολογήτως κτηθέντος οφέλους, στο πλαίσιο εκτέλεσης του ως άνω (βλ. παρ. 2 της παρούσας) υποέργου-9, υπάγεται στη δικαιοδοσία του Ελεγκτικού Συνεδρίου και όχι σε αίτηση ακυρώσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας (contra ΣτΕ 909/2021) ή προσφυγή ουσίας ενώπιον των τακτικών διοικητικών

δικαστηρίων. Συνεπώς, ο περί του αντιθέτου ισχυρισμός της αναιρεσείουσας, τον οποίο προβάλλει το πρώτον κατ' αναίρεση, και δη με το υπόμνημά της, πλην όμως παραδεκτώς καθόσον αφορά σε λόγο αυτεπαγγέλτως εξεταζόμενο, κατ' άρθρο 173 του ν. 4700/2020, σε κάθε στάδιο της δίκης, ως αναγόμενος σε ζήτημα δικαιοδοσίας, είναι απορριπτέος ως νόμω αβάσιμος.

4. Μετά την επίλυση του ζητήματος της δικαιοδοσίας, η ένδικη αίτηση, όπως οι λόγοι της αναπτύσσονται με το από 10.11.2021 νομίμως κατατεθέν υπόμνημα, έχουσα κατά τα λοιπά ασκηθεί παραδεκτώς, πρέπει να ερευνηθεί περαιτέρω ως προς τη βασιμότητα των προβαλλόμενων με αυτή λόγων.

5. Στην προκειμένη υπόθεση, με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφασή του, το δικάσαν Τμήμα δέχθηκε, κατά την ανέλεγκτη αναιρετικά κρίση του, όσα εκτίθενται στις σκέψεις 6 έως 18 που ακολουθούν.

6. Η αναιρεσείουσα, με την .../15.9.2003 αίτησή της προς τη Διεύθυνση Σχεδιασμού και Ανάπτυξης (ΔΙ.Σ.Α.) της Περιφέρειας ..., ζήτησε να υπαχθεί η επένδυσή της στη δέσμη κινήτρων της επιχορήγησης και επιδότησης τόκων του αναπτυξιακού νόμου 2601/1998. Η επένδυση αυτή αφορούσε στη μετατροπή παραδοσιακού – διατηρητέου κτίσματος, που βρίσκεται στην ... του Νομού ..., σε Ξενώνα Α' τάξης, δυναμικότητας 5 διαμερισμάτων, 8 δωματίων και 18 κλινών, συνολικής επιχορηγούμενης δαπάνης ποσού 570.000,00 ευρώ, από το οποίο ποσό 228.000,00 ευρώ (ήτοι ποσοστό 40%) θα καλυπτόταν από ίδια κεφάλαια, ποσό 85.500,00 ευρώ (ποσοστό 15%) από δάνειο και ποσό 256.500,00 ευρώ (ποσοστό 45%) από την αιτούμενη επιχορήγηση. Οι νέες θέσεις απασχόλησης που θα δημιουργούνταν, βάσει της αίτησης, ήταν για 2 άτομα πλήρους (μόνιμης) και 2 άτομα μερικής απασχόλησης. Την αίτηση αυτή συνόδευε τεχνοοικονομική μελέτη, στην οποία ο υπολογισμός των εσόδων της επιχείρησης γινόταν με τις παραδοχές ότι η τουριστική μονάδα θα ήταν Α' τάξης, δυναμικότητας 18 κλινών και θα λειτουργούσε καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, με μέση πληρότητα, κατά τον πρώτο χρόνο της λειτουργίας της 66%, το δεύτερο χρόνο 70% και, τα τρία επόμενα έτη, 75% (σελ. 39 της μελέτης), μολοντί στη σελίδα 36 της ίδιας μελέτης αναφερόταν ότι η μέση ετήσια πληρότητα των ξενοδοχείων στο Δήμο ... ήταν μόλις 49%. Εξάλλου, με βάση την ίδια μελέτη, η επιχείρηση θα είχε έσοδα λόγω της χρήσης ηλεκτρονικών υπολογιστών (Η/Υ) από τους πελάτες της, κατά τον πρώτο χρόνο λειτουργίας της ύψους 11.248,00 ευρώ, ποσό που αυξανόταν τα επόμενα έτη (φθάνοντας τις 12.304,00 ευρώ κατά το 3ο έως 5ο έτος). Περαιτέρω, για τον υπολογισμό των εξόδων της λήφθηκε υπόψη, ως δεδομένο, ότι η επιχείρηση θα απασχολεί 2 άτομα ως μόνιμο προσωπικό και 1 άτομο ως εποχικό προσωπικό (για διάστημα περίπου 50-60 ημερών ετησίως), δηλαδή υπολογίστηκε αριθμός απασχολουμένων διαφορετικός από την αίτηση (που αναφερόταν σε 4 άτομα, ήτοι 2 άτομα πλήρους και 2 άτομα μερικής απασχόλησης). Η βαθμολογία που συγκέντρωνε η επένδυση, κατά τη μελέτη, ήταν 14 βαθμοί και το συμπέρασμα στο οποίο κατέληγε ήταν ότι πληρούσε τις προϋποθέσεις ένταξης στον ν. 2601/1998,

καθώς ήταν κερδοφόρα και βιώσιμη. Με την .../2.12.2003 απόφαση της Διεύθυνσης Τουρισμού (Τμήμα Τουριστικών Εγκαταστάσεων) της Περιφέρειας Ηπείρου εγκρίθηκαν τα αρχιτεκτονικά σχέδια και η καταλληλότητα του ακινήτου της αναιρεσείουσας - το οποίο σημειωτέον αυτή είχε μισθώσει για διάστημα 20 ετών από τους ιδιοκτήτες του, τον ... και τη σύζυγό του ..., με το από 18.8.2003 ιδιωτικό συμφωνητικό μίσθωσης - για τη μετατροπή του σε παραδοσιακό κατάλυμα Β΄ Τάξης (αντί Α΄ Τάξης) και δυναμικότητας 16 (αντί 18) κλινών. Επί της αίτησης της αναιρεσείουσας, η Διεύθυνση Σχεδιασμού και Ανάπτυξης (ΔΙ.Σ.Α.) της Περιφέρειας αυτής συνέταξε εισηγητικό σημείωμα, με το οποίο πρότεινε την ένταξη της επένδυσης στο ν. 2601/1998, τροποποιώντας, όμως, την αίτηση ως προς τα ακόλουθα σημεία: i) προτάθηκε η μετατροπή του κτίσματος σε ξενώνα Β΄ Τάξης, δυναμικότητας 16 κλινών, προφανώς ενόψει της διαφοροποιημένης, σε σχέση με την τεχνοοικονομική μελέτη και την αρχική αίτηση, έγκρισης των αρχιτεκτονικών σχεδίων από τη Διεύθυνση Τουρισμού της Περιφέρειας Ηπείρου, ii) η συνολική επιχορηγούμενη δαπάνη μειώθηκε στο ποσό των 412.000,00 ευρώ, χωρίς ειδικότερη αιτιολογία, iii) η ίδια συμμετοχή (ποσοστό 40%) ορίστηκε στο ποσό των 164.800,00 ευρώ, η επιχορήγηση (45%) στο ποσό των 185.400,00 ευρώ, το δάνειο (15%) στο ποσό των 61.800,00 ευρώ και το κεφάλαιο κίνησης στο ποσό των 8.200,00 ευρώ και iv) οι νέες θέσεις εργασίας ορίστηκαν σε 4 άτομα μόνιμης απασχόλησης και σε 1 άτομο εποχικής απασχόλησης, χωρίς, επίσης, ειδικότερη αιτιολόγηση. Ακολούθως, η Γνωμοδοτική Επιτροπή της Περιφέρειας Ηπείρου, με τα πρακτικά της 132ης Συνεδρίασης της 15.12.2003 (Θέμα 10ο), γνωμοδότησε υπέρ της υπαγωγής της επένδυσης στον ν. 2601/1998, επιφέροντας, όμως, περαιτέρω ουσιώδεις αλλαγές. Συγκεκριμένα, το συνολικό κόστος της επένδυσης καθορίστηκε στο ποσό των 500.000,00 ευρώ (αντί 570.000,00 ευρώ της αίτησης και 412.000,00 ευρώ της εισήγησης της ΔΙ.Σ.Α.), η ίδια συμμετοχή (40%) στο ποσό των 200.000,00 ευρώ, η επιχορήγηση (45%) στο ποσό των 225.000,00 ευρώ και το τραπεζικό δάνειο (15%) στο ποσό των 75.000,00 ευρώ, χωρίς, επίσης, οποιασδήποτε αναφορά των λόγων που επέβαλαν τις αλλαγές αυτές. Ακολούθως, εκδόθηκε η .../23.12.2003 απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας ..., με την οποία εγκρίθηκε η υπαγωγή της επένδυσης της εκκαλούσας στις διατάξεις του ν. 2601/1998. Η απόφαση αυτή τροποποιήθηκε με την .../31.5.2006 όμοια, με την οποία ορίστηκε ως νέα ημερομηνία ολοκλήρωσης της επένδυσης η 31.5.2007 και με την .../17.4.2008 όμοια, με την οποία αυξήθηκε το ποσό της επένδυσης σε 517.680,00, ορίστηκε η δημόσια επιχορήγηση στο ποσό των 232.956,00, μειώθηκαν οι νέες θέσεις εργασίας σε τρεις πλήρους απασχόλησης και ορίστηκε ως ημερομηνία ολοκλήρωσης της επένδυσης και έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της μονάδας η 17.4.2008.

7. Το εν λόγω επενδυτικό πρόγραμμα, κατά το ποσό της χορηγηθείσας δημόσιας επιχορήγησης, εντάχθηκε με την .../2.3.2005 απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας ..., όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα, ως Υπόεργο

9 της πράξης «Ενίσχυση Ιδιωτικών Επενδύσεων Ν. 2601/98 έτους 2003, Ίδρυση - Εκσυγχρονισμός Τουριστικών Εγκαταστάσεων» (με κωδικό ΟΠΣ ...) στο Μέτρο 3.2 «Ενίσχυση των Υποδομών και της Επιχειρηματικότητας, Ανταγωνιστικότητας στον Τριτογενή Τομέα -Αξιοποίηση των Φυσικών Πόρων» του ΠΕΠ ... 2000-2006, που χρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ και από εθνικούς πόρους, με τελικό δικαιούχο τη ΔΙ.Σ.Α. της Περιφέρειας Στη σχετική δε πρόσκληση για υποβολή προτάσεων ένταξης στο ΠΕΠ ... 2000-2006, με αριθμό πρωτ. .../20.10.2004, αναφέρεται ότι οι στόχοι του Μέρους 3.2, ειδικά σε σχέση με την δράση που αναφέρεται στην παροχή επενδυτικών κινήτρων για την ίδρυση ή την αναβάθμιση τουριστικών επιχειρήσεων μέσω του αναπτυξιακού νόμου 2601/98, είναι «η ανάπτυξη και αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος με την προσαρμογή στο νέο περιβάλλον του εθνικού – ευρωπαϊκού – διεθνούς ανταγωνισμού και την υιοθέτηση των νέων σύγχρονων μεθόδων οργάνωσης και διοίκησης, ο εκσυγχρονισμός και η ποιοτική αναβάθμιση των υφιστάμενων τουριστικών μονάδων, η συμπλήρωση και η αναβάθμιση των απαραίτητων υποστηρικτικών υποδομών, η βελτίωση της ποιότητας των προσφερόμενων υπηρεσιών τουριστικής υποδοχής και φιλοξενίας, η προώθηση των δραστηριοτήτων που απαιτούνται για την ανάπτυξη και υποστήριξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού ιδίως σε ορεινές περιοχές, η αξιοποίηση και προώθηση συνεργασιών και δικτύωσης και η ενίσχυση της εξωστρέφειας – της ανταγωνιστικότητας και της τεχνογνωσίας των επιχειρήσεων».

8. Στο πλαίσιο ελέγχου που διενήργησε ομάδα της Ε.Δ.ΕΛ. στο ως άνω Υποέργο κατά το διάστημα από 22.5.2009 έως 29.5.2009, διαπιστώθηκαν σοβαρές παρατυπίες και παραλείψεις στο στάδιο υπαγωγής της επένδυσης στον ν. 2601/1998, στο στάδιο της υλοποίησής της, καθώς και στο στάδιο που έπεται της απόφασης πιστοποίησης της έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της ξενοδοχειακής μονάδας. Κατόπιν τούτου, η ελεγκτική ομάδα πρότεινε την επιβολή δημοσιονομικής διόρθωσης σε βάρος της αναιρεσείουσας, ως τελικού αποδέκτη, ποσού 232.024,00 ευρώ. Περαιτέρω, με τα πρακτικά της .../15.1.2010 συνεδρίασης της Ε.Δ.ΕΛ. και αφού εξετάστηκαν οι υποβληθείσες αντιρρήσεις/παρατηρήσεις του ελεγχόμενου φορέα, οριστικοποιήθηκαν τα αποτελέσματα του διενεργηθέντος ελέγχου και εκδόθηκε η προσβληθείσα με την ως άνω έφεση απόφαση, με την οποία επιβλήθηκε σε βάρος της ήδη αναιρεσείουσας δημοσιονομική διόρθωση ποσού 232.024,00 ευρώ, που αντιστοιχεί στο σύνολο της χρηματοδότησης που έλαβε για την εκτέλεση του ως άνω Υποέργου 9, με την αιτιολογία ότι εντοπίστηκαν προβλήματα στην υπαγωγή και υλοποίηση της επένδυσης, ότι δεν τηρήθηκαν οι υποχρεώσεις και οι όροι της απόφασης υπαγωγής, του ν. 2601/98, των σχετικών Υπουργικών Αποφάσεων και των αποφάσεων συγκρότησης του Περιφερειακού Οργάνου Ελέγχου (Π.Ο.Ε.), όπως η αιτιολογία αυτή τεκμηριώνεται στην παράγραφο 3.3.1 της έκθεσης αποτελεσμάτων ελέγχου.

9. Το δικάσαν Τμήμα, από τις διαπιστώσεις του ελέγχου, όπως καταγράφοντο στην παράγραφο 3.3.1 της έκθεσης ελέγχου, έκρινε ότι συντρέχουν, μεταξύ άλλων, οι εξής, με την ως κατωτέρω εκτιθέμενη αιτιολογία:

10.1. Η τελευταία δόση της επιχορήγησης καταβλήθηκε στις 8.5.2008, κατόπιν της .../17.4.2008 απόφασης του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας ..., που ενέκρινε την έναρξη παραγωγικής λειτουργίας της μονάδας από 17.4.2008, χωρίς, ωστόσο, να βεβαιώνεται στην τελική έκθεση του Π.Ο.Ε. (αριθμ. πρωτ. .../16.1.2008) ότι η επιχείρηση λειτουργεί και χωρίς η τελευταία να εμφανίζει έσοδα ή αγορές πρώτων υλών και πωλήσεις προϊόντων ή υπηρεσιών, σε βαθμό που να τεκμηριώνουν την λειτουργία της. Συγκεκριμένα, όπως αναφέρεται στην έκθεση ελέγχου, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της επιχείρησης εμφανίζονται κάποια έσοδα μόνο το διάστημα από 20.3.2009 έως 14.5.2009, ενώ δεν πιστοποιούνται αγορές πρώτων υλών. Επιπλέον, στην τελική έκθεση του Π.Ο.Ε. δεν υπάρχει αναφορά που να επιβεβαιώνει την ολοκλήρωση της επένδυσης καθώς και την πιστοποίηση της παραγωγικής της λειτουργίας, αν και στην .../11.6.2006 απόφαση συγκρότησης του Π.Ο.Ε. αναφέρεται ως αντικείμενο του ελέγχου του οργάνου αυτού, μεταξύ άλλων, «εάν η επιχείρηση λειτουργεί» (ευρήματα υπ' αριθμ. 6 και 7).

10.2. Το δικάσαν Τμήμα δέχθηκε ότι η παρατυπία αυτή συντρέχει. Σύμφωνα με τα άρθρα 9 παρ. 5 του ν. 2601/1998 και 3 παρ. 2δ' της απόφασης υπαγωγής, η καταβολή της τελευταίας δόσης προϋποθέτει την έκδοση απόφασης πιστοποίησης της έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης, η οποία με τη σειρά της προϋποθέτει, μεταξύ άλλων, αγορές πρώτων υλών και πωλήσεις προϊόντων ή υπηρεσιών σε βαθμό που να τεκμηριώνουν τη λειτουργία της μονάδας. Και είναι αληθές ότι, εν προκειμένω, εκδόθηκε η προαναφερθείσα απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας ..., με την οποία πιστοποιήθηκε η έναρξη της παραγωγικής λειτουργίας της μονάδας από 17.4.2008, ωστόσο αυτή δεν στηρίχθηκε σε συγκεκριμένα στοιχεία, όπως είναι οι αγορές πρώτων υλών, τα παραστατικά παροχής υπηρεσιών κ.λπ.. Η εμφάνιση περιορισμένων εσόδων το πρώτον κατά το χρονικό διάστημα από το Μάρτιο έως το Μάιο του 2009 (3 αποδείξεις παροχής υπηρεσιών), κι ενώ η μονάδα υποτίθεται ότι λειτουργούσε από 17.4.2008, δεν αρκεί ώστε να θεωρηθεί ότι τεκμηριώνεται η συνεχής λειτουργία της.

11.1. Κατά τον έλεγχο που διενήργησε η ελεγκτική ομάδα στο χώρο της επένδυσης και στα βιβλία της επιχείρησης, διαπιστώθηκε ότι δεν απασχολούσε προσωπικό, όπως προβλεπόταν στην απόφαση υπαγωγής. Συγκεκριμένα, όπως διαπιστώθηκε στην έκθεσή της, η επιχείρηση απασχόλησε 3 άτομα προσωπικό μόνο κατά το χρονικό διάστημα από τον Μάρτιο έως και τον Μάιο του έτους 2008, προφανώς στην προσπάθεια είσπραξης της τελευταίας δόσης, ενώ κατά το χρονικό διάστημα, κατά το οποίο η επιχείρηση παρουσίασε έσοδα (Μάρτιο έως Μάιο 2009) δεν απασχολούσε προσωπικό (εύρημα υπ' αριθμ. 8).

11.2. Το δικάσαν Τμήμα έκρινε ότι η παρατυπία αυτή συντρέχει, διότι με την απόφαση υπαγωγής (άρθρο 2), οι νέες υποχρεωτικές θέσεις εργασίας ορίζοντο συνολικά σε 6, ήτοι 5 άτομα πλήρους απασχόλησης και 1 άτομο μερικής (3μηνες) απασχόλησης. Για την πιστοποίηση της έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της μονάδας απαιτείτο η δημιουργία των μισών θέσεων εργασίας, ήτοι 3 θέσεων, ενώ μέχρι το τέλος του 1ου έτους από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης πιστοποίησης της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης, ήτοι μέχρι 17.4.2009, θα έπρεπε να έχει καλυφθεί το 75% των νέων θέσεων, ήτοι 4,5 θέσεις εργασίας και, από το 2ο έως το 5ο έτος, θα έπρεπε ο ετήσιος μέσος όρος των εργαζομένων στην επιχείρηση να αντιστοιχεί στον οριζόμενο στην απόφαση υπαγωγής, ήτοι 6 θέσεις εργασίας (άρθρο 5 παρ. 1 της απόφασης υπαγωγής). Με βάση τις πραγματικές διαπιστώσεις του ελέγχου, τις οποίες δεν αμφισβήτησε η αναιρεσείουσα, δεν πληρούτο ο ανωτέρω ουσιώδης όρος, εφόσον η επιχείρηση, με εξαίρεση το τρίμηνο Μαρτίου – Μαΐου 2008, δεν απασχόλησε προσωπικό, ενώ έπρεπε, με βάση τα προαναφερθέντα, να απασχολεί 4,5 άτομα μέχρι 17.4.2009 και 6 άτομα στη συνέχεια και τουλάχιστον μέχρι τη συμπλήρωση 5ετίας από την έναρξη της παραγωγικής λειτουργίας της μονάδας (ήτοι μέχρι 17.4.2013). Και είναι αληθές ότι με την .../17.4.2008 τροποποιητική απόφαση οι υποχρεωτικές θέσεις εργασίας μειώθηκαν σε 3, ωστόσο, ανεξαρτήτως του αν η εν λόγω τροποποίηση είναι νόμιμη, η ήδη αναιρεσείουσα δεν τήρησε ούτε τους όρους της τελευταίας, αφού μετά τον Μάιο 2008 δεν απασχόλησε προσωπικό, όπως τούτο προκύπτει και από τη μη υποβολή καταστάσεων απασχοληθέντος προσωπικού.

12.1. Λαμβανομένου υπόψη ότι στην αρχική απόφαση υπαγωγής οι νέες θέσεις απασχόλησης ορίστηκαν συνολικά σε 6 (5 θέσεις πλήρους και 1 θέση μερικής απασχόλησης), εξασφαλίζοντας για την επιχείρηση το μέγιστο της επιχορήγησης, που ανερχόταν σε 45.000,00 ευρώ ανά θέση απασχόλησης, ήτοι συνολικά στο ποσό των 270.000,00 ευρώ, το οποίο περιορίστηκε σε 225.000,00 ευρώ λόγω του ό,τι δεν μπορούσε η επιχορήγηση (κατά νόμο) να υπερβεί το 45% της συνολικής δαπάνης ($500.000,00 \times 0,45 = 225.000,00$ ευρώ), παρανόμως οι θέσεις εργασίας με την .../17.4.2008 τροποποιητική απόφαση μειώθηκαν σε 3 ΕΜΕ, ήτοι σε 3 θέσεις πλήρους απασχόλησης (εύρημα υπ' αριθμ. 17).

12.2. Το δικάσαν Τμήμα έκρινε ότι η παρατυπία αυτή συντρέχει, καθώς δεν υφίστατο δυνατότητα του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας για μείωση του αριθμού των νέων θέσεων εργασίας και μάλιστα σε χρόνο (17.4.2008), κατά τον οποίο η επένδυση όφειλε να είχε ολοκληρωθεί. Και τούτο, διότι ο αριθμός των νέων θέσεων απασχόλησης αποτελούσε ουσιώδες και καθοριστικό κριτήριο τόσο για την ένταξη της επένδυσης στον αναπτυξιακό νόμο όσο και για το ύψος της επιχορήγησης. Επομένως, όπως προκύπτει και από το άρθρο 6 παρ. 3 της απόφασης υπαγωγής σε συνδυασμό με τα άρθρα 7 του ν. 2601/1998 και 2 της .../31.7.1998 απόφασης του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας, αυτή δεν μπορούσε να τροποποιηθεί ως προς το σκέλος αυτό. Σε κάθε περίπτωση, ακόμη και αν ήθελε

θεωρηθεί ότι η μείωση των θέσεων εργασίας ήταν κατά νόμο επιτρεπτή, έπρεπε, με την ίδια απόφαση, να αναπροσαρμοστεί μειωτικά το ποσό της επιχορήγησης, ήτοι να ανέλθει, κατ' ανώτατο όριο, στο ποσό των 135.000,00 ευρώ (45.000,00 X 3 ΕΜΕ).

13.1. Με την .../17.4.2008 τροποποιητική απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας ορίστηκε ως ημερομηνία ολοκλήρωσης της επένδυσης η 17.4.2008, παρά το γεγονός ότι με την προηγούμενη .../31.5.2006 απόφαση του ιδίου οργάνου είχε οριστεί ως νέα ημερομηνία ολοκλήρωσης της επένδυσης η 31.5.2007, η οποία αποτελεί τη μέγιστη παράταση που κατά νόμο θα μπορούσε να είχε χορηγηθεί (εύρημα υπ' αριθμ. 26).

13.2. Το δικάσαν Τμήμα έκρινε ότι η παρατυπία αυτή συντρέχει. Με βάση το άρθρο 2 της αρχικής απόφασης υπαγωγής, η επένδυση έπρεπε να είχε ολοκληρωθεί μέχρι 31.5.2005. Περαιτέρω, με βάση τα οριζόμενα στο άρθρο 6 παρ. 7 του ν. 2601/1998, η προβλεπόμενη στην απόφαση υπαγωγής προθεσμία ολοκλήρωσης μπορούσε να παρατείνεται, κατ' ανώτατο όριο, μέχρι δύο (2) έτη, υπό τις προϋποθέσεις που εκεί τίθενται, συνεπώς, εν προκειμένω, η επένδυση έπρεπε να είχε ολοκληρωθεί μέχρι 31.5.2007, χωρίς να υφίσταται, κατά νόμο, δυνατότητα χορήγησης περαιτέρω παράτασης. Επομένως, μη νόμιμα ορίστηκε με την .../17.4.2008 τροποποιητική απόφαση ως χρόνος ολοκλήρωσης της επένδυσης η 17.4.2008.

14.1. Από τον δειγματοληπτικό έλεγχο που διενήργησε η ελεγκτική ομάδα στον εξοπλισμό της μονάδας διαπιστώθηκε απόκλιση μεταξύ των τιμολογηθέντων και των υφισταμένων σε αυτήν. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι: i) στο τιμολόγιο .../2.5.2007 της επιχείρησης ... συνολικής αξίας 12.378,00 ευρώ, έχουν τιμολογηθεί α) 8 σκαμπό παραδ. αξίας 880,00 ευρώ, β) 5 τραπέζια αποσκευών αξίας 1.300,00 ευρώ, γ) μία τουαλέτα – συρτάρι αξίας 380,00 ευρώ και δ) 5 καλόγεροι κρεμαστ. αξίας 400,00 ευρώ, τα οποία δεν βρέθηκαν στη μονάδα (ποσοστό απόκλισης 25% περίπου επί της αξίας), ii) στο τιμολόγιο 340/7.3.2007 της επιχείρησης ... συνολικής αξίας 10.650,00 ευρώ, έχουν τιμολογηθεί α) 4 τουαλέτες φουρνιστές, αξίας 1.280,00 ευρώ, β) ένας μπουφές αξίας 700,00 ευρώ, γ) 4 κομοδίνα αξίας 600,00 ευρώ, δ) 2 κρεβάτια μονά φουρνιστά αξίας 900,00 ευρώ, τα οποία, ομοίως, δεν βρέθηκαν στη μονάδα (ποσοστό απόκλισης 33% περίπου επί της αξίας), iii) στο τιμολόγιο 15/11.5.2007 της εταιρείας ... έχουν τιμολογηθεί 8 κλιματιστικά 12.000 BTU αξίας 1.500,00 ευρώ έκαστο και συνολικής αξίας 12.000,00 ευρώ, ενώ από τον έλεγχο διαπιστώθηκε ότι έχουν τοποθετηθεί κλιματιστικά HAIER τύπου HSU-09RD03/R1 απόδοσης 9.000/10000 BTU, των οποίων η αξία δεν ξεπερνά τα 300,00 ευρώ ανά τεμάχιο, iv) στο τιμολόγιο 183/9.5.2007 της εταιρείας ... έχουν τιμολογηθεί 5 τοστιέρες αξίας 210,05 ευρώ, οι οποίες δεν βρέθηκαν στη μονάδα. Επίσης στο ίδιο τιμολόγιο περιέχεται ηλεκτρική σκούπα HAUSCOM 2500W αξίας 504,20 ευρώ, η οποία (αξία) κρίνεται υπερβολική από την ελεγκτική ομάδα, ενώ στην μονάδα βρέθηκε

σκούπα άλλης εταιρείας και ν) στο τιμολόγιο 296/11.8.2006 της εταιρείας ... συνολικής αξίας 546,22 ευρώ, έχει τιμολογηθεί πλυντήριο BRANDT αξίας 546,22 ευρώ, το οποίο δεν βρέθηκε στη μονάδα (εύρημα υπ' αριθμ. 9).

14.2. Σύμφωνα με το δικάσαν Τμήμα, η παρατυπία αυτή, ενόψει της φύσεως των διαπιστώσεων (φερόμενες αγορές αγαθών που όμως δεν βρέθηκαν στη μονάδα, παραστατικά αγοράς που αναφέρονται σε αντικείμενα διαφορετικά από εκείνα που υπήρχαν στη μονάδα, υπερτιμολογήσεις κ.λπ.), τις οποίες η αναιρεσείουσα ουδόλως αμφισβήτησε, πράγματι συντρέχει, καθώς συνιστά περίπτωση εκτέλεσης της επένδυσης μέσω της υποβολής στην υπηρεσία (και) ψευδών ή παραπλανητικών στοιχείων ή/και στην αποσιώπηση τέτοιων στοιχείων, συντρέχει δηλαδή ευθεία παράβαση των άρθρων 6 παρ. 29 και 8 παρ. 23 του ν. 2601/1998, όπως και του άρθρου 6 παρ. 2 της αρχικής απόφασης υπαγωγής της επένδυσης στον αναπτυξιακό νόμο.

15.1. Κατά τον χρόνο ελέγχου (από 22.5.2009 έως 29.5.2009), η μονάδα ουσιαστικά δεν λειτουργούσε, καθώς δεν υπήρχαν εργαζόμενοι και πελάτες (εύρημα χωρίς αρίθμηση, κάτωθεν του ευρήματος υπ' αριθμ. 29).

15.2. Σύμφωνα με το δικάσαν Τμήμα, η παρατυπία αυτή, που κρίνεται ως ιδιαίτερα ουσιώδης, συντρέχει, καθώς η αναιρεσείουσα δεν τεκμηριώνει, κατά τρόπο σαφή και ορισμένο, συνοδευόμενο από την υποβολή συγκεκριμένων αποδεικτικών στοιχείων (καταστάσεις προσωπικού, βιβλίο πελατών, παραστατικά αγοράς πρώτων υλών και λοιπών αγαθών κ.λπ.), την εν τοις πράγμασι λειτουργία της επένδυσης. Σημειώνεται δε ότι, βάσει των άρθρων 6 και 11 του ν. 2601/1998 και 5 της αρχικής απόφασης υπαγωγής, οι υποχρεώσεις της ως δικαιούχου επιχορήγησης εκτείνονται όχι μόνο στο στάδιο υλοποίησης της επένδυσης, αλλά και στην 5ετία που έπεται της ημερομηνίας δημοσίευσης της απόφασης έναρξης της παραγωγικής της λειτουργίας, καθώς σε όλο αυτό το διάστημα πρέπει να πληρούνται οι προϋποθέσεις πραγματικής λειτουργίας της μονάδας και απασχόλησης συγκεκριμένου αριθμού προσωπικού.

16.1. Δεν κατέστη δυνατή η επιβεβαίωση της τήρησης της υποχρέωσης της επιχείρησης για την υποβολή εξαμηνιαίων δελτίων προόδου εργασιών, όπως και κατάστασης απασχοληθέντος κατά το προηγούμενο εξάμηνο προσωπικού, θεωρημένης από την επιθεώρηση εργασίας (εύρημα υπ' αριθμ. 5).

16.2. Το δικάσαν Τμήμα έκρινε ότι η παρατυπία αυτή συντρέχει, δεδομένου ότι η υποχρέωση υποβολής των ανωτέρω στοιχείων περιλαμβανόταν ρητά στην .../23.12.2003 απόφαση υπαγωγής της επένδυσης στον αναπτυξιακό νόμο και, ειδικότερα, ερείδεται επί των άρθρων 3 παρ. 4 και 5 παρ. 2 αυτής, αντίστοιχα. Δεν πρόκειται δε, εν προκειμένω, για τυπικές και άνευ ουσίας παραβάσεις, δοθέντος ότι μέσω της υποβολής των εν λόγω στοιχείων στην Περιφέρεια ... η τελευταία θα αποκτούσε γνώση της προόδου των εργασιών και της απασχόλησης προσωπικού, δηλαδή γνώση επί θεμάτων ζωτικής σημασίας για την επιτυχή ολοκλήρωση της επένδυσης.

17. Με βάση τις παραδοχές αυτές, το Τμήμα κατέληξε στην κρίση ότι κάθε μία από τις παρατυπίες που αναφέρονται ανωτέρω χωριστά, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ένεκα της φύσεως και της σοβαρότητάς τους, δικαιολογούν την επιβολή δημοσιονομικής διόρθωσης για το σύνολο της ληφθείσας χρηματοδότησης, καθώς οι στόχοι της υπαγωγής της επένδυσης στον αναπτυξιακό νόμο και στο ΠΕΠ ..., που κυρίως συνίστανται στην ανάπτυξη του τουρισμού και στην τόνωση της απασχόλησης, μέσω της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας, δεν επιτεύχθηκαν ούτε κατ' ελάχιστον (βλ. και την .../20.10.2004 πρόσκληση για υποβολή προτάσεων ένταξης στο ΠΕΠ σε σχέση με τους στόχους της συγκεκριμένης δράσης του Μέτρου 2).

18. Πέραν των ανωτέρω, το Τμήμα εξετάζοντας στη συνέχεια τις λοιπές διαπιστωθείσες από τον έλεγχο παρατυπίες, που εντοπίζονται στο στάδιο υπαγωγής της επένδυσης στον αναπτυξιακό νόμο 2601/1998 (μη τεκμηρίωση του βιώσιμου χαρακτήρα της επένδυσης από την υποβληθείσα τεchnοοικονομική μελέτη και υποβολή αίτησης χωρίς έγκριση της αρχιτεκτονικής μελέτης και της καταλληλότητας του κτίσματος από τον ΕΟΤ), επιβεβαίωσε την ήδη εξενεχθείσα ως άνω κρίση του περί του δικαιολογημένου χαρακτήρα της επιβολής δημοσιονομικής διόρθωσης για το σύνολο της ληφθείσας χρηματοδότησης, με την αιτιολογική σκέψη ότι η απόφαση ένταξης, που είχε ως αποτέλεσμα την εκταμίευση εθνικών και κοινοτικών κονδυλίων, είναι πλημμελώς αιτιολογημένη.

19. Η αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, που αποτελεί μέρος και της ενωσιακής έννομης τάξης, εφαρμόζεται κατά τη διαδικασία ανάκτησης μη ορθώς διατεθέντων κεφαλαίων κατά την εκτέλεση συγχρηματοδοτούμενων από ευρωπαϊκούς και εθνικούς πόρους δράσεων (ΔΕΕ, 21.6.2007, C-158/06, σκέψη 24) και αφορά στην προστασία της εύλογης και δικαιολογημένης, ενόψει των συνθηκών, πεποίθησης του λήπτη της ενωσιακής συνδρομής, ως μέσου συνετού ανθρώπου του οικείου κλάδου δραστηριότητας, ότι η δημιουργηθείσα από δημόσια εξουσία νομική κατάσταση, ως απόρροια πράξης του αρμοδίου οργάνου, θα συνεχιστεί. Για τη συνδρομή της αρχής αυτής απαιτείται να έχουν δοθεί από τη διοίκηση στον δικαιούχο της ενίσχυσης συγκεκριμένες, ανεπιφύλακτες και συγκλίνουσες διαβεβαιώσεις, προερχόμενες από αρμόδιες και αξιόπιστες πηγές, τέτοιες που να μπορούν να δημιουργήσουν σ' αυτόν θεμιτή προσδοκία ότι η δημιουργηθείσα νομική κατάσταση θα συνεχιστεί (ΔΕΕ, 5.3.2019, C-349/17, σκέψεις 96-106, ΕλΣυν Ολ. 232/2019, σκέψη 18). Περαιτέρω, οι διαβεβαιώσεις αυτές πρέπει να είναι σύμφωνες προς τους ισχύοντες κανόνες δικαίου ή έστω να μην βρίσκονται σε προφανή αντίθεση με αυτούς (ΕλΣυν Ολ. 1377/2021, σκέψη 39). Εξ άλλου, η αρχή της ασφάλειας δικαίου επιτάσσει τη σαφήνεια και ακρίβεια της κανονιστικής ρύθμισης βάσει της οποίας χορηγείται η ενωσιακή συνδρομή στον δικαιούχο, ώστε ο τελευταίος να έχει τη δυνατότητα να γνωρίζει σαφώς τα δικαιώματά και τις υποχρεώσεις του, καθώς και τις επιβαλλόμενες σ' αυτόν κυρώσεις σε περίπτωση αθέτησης των υποχρεώσεών

του. Εφόσον υφίσταται τέτοια σαφής και ακριβής ρύθμιση για την οποία έχει καταστεί ενήμερος, δεν νοείται επίκληση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης προκειμένου να αποκλειστεί η αναζήτηση αχρεωστήτως καταβληθείσας ενωσιακής συνδρομής (ΕλΣυν Ολ. 1791/2018, 7413, 3384/2015, 1523/2017).

20. Περαιτέρω, η επιλεξιμότητα ενός συγχρηματοδοτούμενου από κοινοτικούς (ήδη ενωσιακούς) πόρους επενδυτικού σχεδίου, δηλαδή η ευθυγράμμιση του σχεδίου με τους σκοπούς του συγχρηματοδοτούμενου αναπτυξιακού προγράμματος, εκτιμάται ανάλογα με την ωρίμανση του σχεδίου, σε τρεις φάσεις: κατά την έγκρισή του, κατά την εκτέλεση αυτού και κατά τη λειτουργία του. Όταν ο προτείνων το επενδυτικό σχέδιο είναι ιδιώτης που λαμβάνει την έγκριση συγχρηματοδότησης του σχεδίου του από ασκούντες δημόσια λειτουργία φορείς, οι οποίοι, εγκρίνοντας, αποδέχονται την επιλεξιμότητα του σχεδίου και της χρηματοδότησης, τότε γεννάται στον ιδιώτη που ωφελείται από την έγκριση εύλογη, προστατευόμενη πεποίθηση ότι το σχέδιο και η συναφής χρηματοδότησή του είναι πράγματι επιλέξιμα, με βάση τα νόμιμα κριτήρια επιλεξιμότητας. Πρέπει όμως να συντρέχουν δύο προϋποθέσεις, ήτοι αφ' ενός να μην έχουν υποβληθεί ανακριβή ή ανεπαρκή στοιχεία για την επένδυση από τον ιδιώτη και αφ' ετέρου να μην τελούν ο ιδιώτης και η εγκρίνουσα αρχή σε πρόδηλη νομική πλάνη ως προς τις απαιτήσεις επιλεξιμότητας. Από τα ανωτέρω παρέπεται ότι, αν διαπιστωθεί σε έλεγχο διενεργούμενο μετά την εκτέλεση του επενδυτικού σχεδίου ότι αυτό δεν θα έπρεπε να χαρακτηριστεί επιλέξιμο, κατά την έννοια της επιλεξιμότητας που εκτέθηκε ήδη, η αναζήτηση της ενωσιακής συγχρηματοδότησης, ως ενωσιακή υποχρέωση των εθνικών αρχών, δεν επιτρέπεται, βάσει της αρχής προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, να συντελεσθεί εις βάρος του ευλόγως στηριχθέντος στη ληφθείσα από αυτόν έγκριση ιδιώτη, αλλά επιβάλλεται να επιβληθεί εις βάρος του φορέα ή των φορέων που τυχόν θα κριθεί, ύστερα από ενδελεχή αναζήτηση, ότι δεν άσκησαν τις δέουσες κατά νόμο αρμοδιότητες ελέγχου και εποπτείας αυτών (ΕλΣυν Μειζ. Ολ. 1334/2023).

21. Με τους πρώτο και δεύτερο λόγο αναίρεσης, που πρέπει να εξετασθούν συνδυαστικά, προβάλλεται ότι το δικάσαν Τμήμα εσφαλμένα απέρριψε τον προβληθέντα λόγο έφεσης περί εσφαλμένης ερμηνείας και εφαρμογής της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του διοικουμένου και της αρχής της ασφάλειας δικαίου, ενώ διέλαβε ανεπαρκείς και ελλιπείς αιτιολογίες σε σχέση με το ίδιο ζήτημα. Ειδικότερα, η αναιρεσείουσα προβάλλει ότι η μη έγκαιρη ολοκλήρωση του έργου και οι πλημμέλειες αυτού δεν συνιστούν παρατυπία εκ μέρους της, αλλά κατά το μείζον μέρος εκ μέρους του τελικού δικαιούχου (Διεύθυνση Σχεδιασμού και Ανάπτυξης της Περιφέρειας ...), του οποίου η ευθύνη, αναγνωρισθείσα και από την αναιρεσιβαλλόμενη, προηγείται και αποτελεί την αναγκαία προϋπόθεση της αντικειμενικής ευθύνης της αναιρεσείουσας. Περαιτέρω, αν και ορισμένες

παρατυπίες τελούσαν σε γνώση της αναιρεσεύουσας, η παράβλεψη αυτών από τη Διοίκηση, η έκδοση τροποποιητικών αποφάσεων και η εξακολούθηση χρηματοδότησης του έργου δημιούργησαν την δικαιολογημένη πεποίθηση ότι αυτές μπορούν να θεραπευθούν και ότι σε κάθε περίπτωση παρίστανται συγγνωστές.

22. Το Τμήμα απέρριψε τον προβληθέντα λόγο περί παραβίασης της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης ως ακολούθως: η εκκαλούσα προβάλλει παραβίαση της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του διοικουμένου και της ασφάλειας δικαίου, εφόσον, εν προκειμένω, οι διαπιστωθείσες παρατυπίες αφορούν κατά βάση σε σφάλματα του τελικού δικαιούχου, ήτοι της Περιφέρειας ... (ΔΙ.Σ.Α.). Παρατηρείται, ωστόσο, ότι η μη απασχόληση του αναφερόμενου στην απόφαση υπαγωγής προσωπικού, η απόκλιση μεταξύ του τιμολογηθέντος εξοπλισμού και του υφιστάμενου όμοιου στη μονάδα, η μη υποβολή εξαμηνιαίων δελτίων προόδου εργασιών και καταστάσεων απασχοληθέντος προσωπικού και η μη λειτουργία της μονάδας κατά το χρόνο του ελέγχου (βλ. σκέψη V.A.i, στοιχ. 2, 5, 6 και 7), όπως και η μη υποβολή με την αίτηση της έγκρισης της αρχιτεκτονικής μελέτης και της καταλληλότητας του κτίσματος από τον ΕΟΤ (βλ. σκέψη V.B.i, στοιχ. 2), συνιστούν ευθεία παραβίαση από την εκκαλούσα των υποχρεώσεων που ανέλαβε βάσει της απόφασης υπαγωγής και των διατάξεων του αναπτυξιακού νόμου. Ως εκ τούτου δεν δύναται να τεθεί ζήτημα δικαιολογημένης εμπιστοσύνης. Περαιτέρω, ως προς την καταβολή της τελευταίας δόσης της επιχορήγησης χωρίς ταυτόχρονη τεκμηρίωση της λειτουργίας της μονάδας, και παρά τη μείωση των θέσεων εργασίας σε 3 ΕΜΕ και την χορηγηθείσα παράταση μετά την 31.5.2007, ήτοι μέχρι 17.4.2008 (βλ. σκέψη V.A.i, στοιχ. 1, 3 και 4), να μην εκδόθηκαν σχετικές αποφάσεις της Περιφέρειας ..., ωστόσο αυτές δεν μπορούσαν να δημιουργήσουν θεμιτή προσδοκία στην εκκαλούσα αφού δεν ήταν σύμφωνες με τους ισχύοντες κανόνες (αρχική απόφαση υπαγωγής και αναπτυξιακό νόμο), δεδομένου μάλιστα ότι η τελευταία γνώριζε την πραγματική κατάσταση σε σχέση με τη (μη) λειτουργία της μονάδας όσο και το γεγονός ότι οι σχετικές αποφάσεις μείωσης των θέσεων εργασίας και χορήγησης παράτασης παραβίαζαν ευθέως τον αναπτυξιακό νόμο και την απόφαση υπαγωγής. Ως εκ τούτου, ούτε γι' αυτές δύναται να τεθεί ζήτημα δικαιολογημένης εμπιστοσύνης. Τέλος, το αυτό ισχύει και για την ένταξη της επένδυσης στον αναπτυξιακό νόμο, παρά τη μη τεκμηρίωση του βιώσιμου χαρακτήρα της (βλ. σκέψη V.B.i, στοιχ. 1). Και τούτο, διότι, να μην για την ένταξη εκδόθηκε σχετική απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας, ωστόσο η διάσταση/ αντίφαση μεταξύ της μελέτης σκοπιμότητας και της αίτησης (π.χ. στο θέμα του αριθμού του απασχολούμενου προσωπικού) βάρυνε αποκλειστικά την εκκαλούσα, ενώ η τελευταία γνώριζε και τα λοιπά προβλήματα σε σχέση με την Τάξη του Ξενώνα, τον αριθμό των κλινών και τον αριθμό των νέων θέσεων εργασίας, που στην απόφαση υπαγωγής διαφοροποιήθηκαν από την αίτηση

και τη μελέτη. Περαιτέρω, δεν τίθεται, υπό τα ανωτέρω δεδομένα, ζήτημα παραβίασης της αρχής της ασφάλειας δικαίου ή συγγνωστής πλάνης της εκκαλούσας, εφόσον ως προς τις παρατυπίες στις οποίες κρίθηκε ότι ερείδεται η προσβαλλόμενη απόφαση, οι υποχρεώσεις της τελευταίας και οι κυρώσεις που προβλέπονταν σε περίπτωση παραβίασης, όπως αυτές τέθηκαν στην αρχική απόφαση υπαγωγής, καθώς και το νομικό πλαίσιο του ν. 2601/1998, ήταν γνωστές σε αυτήν, ενώ αναφέρονταν με σαφήνεια και ακρίβεια.

23. Το Δικαστήριο κρίνει ότι ορθώς και με νόμιμη αιτιολογία απορρίφθηκε από το Τμήμα ο προβληθείς λόγος περί παραβίασης της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, καθόσον από τις παραδοχές της απόφασης προκύπτει ότι μέρος μόνο των παρατυπιών αφορούσαν σε σφάλματα του τελικού δικαιούχου, ήτοι της Περιφέρειας (ΔΙ.Σ.Α.), τα οποία ωστόσο γνώριζε και η αναιρεσείουσα, ενώ οι παρατυπίες της μη απασχόλησης του αναφερόμενου στην απόφαση υπαγωγής προσωπικού, της απόκλισης μεταξύ του τιμολογηθέντος εξοπλισμού και του υφιστάμενου όμοιου στη μονάδα, της μη υποβολής εξαμηνιαίων δελτίων προόδου εργασιών και καταστάσεων απασχοληθέντος προσωπικού και της μη λειτουργίας της μονάδας κατά τον χρόνο του ελέγχου, όπως και της μη υποβολής με την αίτηση της έγκρισης της αρχιτεκτονικής μελέτης και της καταλληλότητας του κτίσματος από τον ΕΟΤ, συνιστούν κατά τα ορθώς κριθέντα από το δικάσαν Τμήμα ευθεία παραβίαση από την ίδια την αναιρεσείουσα των υποχρεώσεων που ανέλαβε βάσει της απόφασης υπαγωγής και των διατάξεων του αναπτυξιακού νόμου και, συνεπώς, δεν δικαιολογούν την ύπαρξη δικαιολογημένης εμπιστοσύνης στο πρόσωπό της, πέραν του ότι και κατά το στάδιο της υποβολής της αίτησής της η νυν αναιρεσείουσα υπέβαλε ανακριβή στοιχεία, εφόσον κατά τα δεκτά γενόμενα από το Τμήμα, τα οποία δεν ελέγχονται κατ' αναίρεση, η αίτησή της στηριζόταν σε μη ρεαλιστική οικονομοτεχνική μελέτη. Η γνώση των εν λόγω παρατυπιών καθιστά κακόπιστη την αναιρεσείουσα, με αποτέλεσμα, κατά τα εκτεθέντα στην σκέψη 14 να μην συντρέχει μία εκ των απαραίτητων προϋποθέσεων για την εφαρμογή της επικληθείσας αρχής. Επιπλέον, οι διαβεβαιώσεις της ΔΙ.Σ.Α. της Περιφέρειας ..., ακόμα κι αν θεωρηθούν υφιστάμενες, το μεν δεν αφορούν στο στάδιο παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης και τις κατά το στάδιο αυτό προκύπτουσες για την αναιρεσείουσα υποχρεώσεις, το δε ακόμα κι αν ήθελε θεωρηθεί ότι περιλαμβάνουν και το στάδιο αυτό, θα ήταν αντίθετες προς ισχύοντες κανόνες (προβλέψεις του αναπτυξιακού νόμου), μη επιτρεπόμενης και για το λόγο αυτό της εφαρμογής της επικληθείσας αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης.

24. Συνακόλουθα το Δικαστήριο κρίνει ότι ο πρώτος και ο δεύτερος λόγος αναίρεσης, που εξετάστηκαν συνδυαστικά πρέπει να απορριφθούν.

25. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, που αποτελεί εθνική συνταγματική αρχή (βλ. άρθρο 25 παρ. 1 εδ. γ' του Συντάγματος), αλλά και γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης, το διοικητικό μέτρο της ανάκτησης

χρηματοδότησης στο πλαίσιο δημοσιονομικής διόρθωσης, πρέπει να είναι πρόσφορο για την υλοποίηση του επιδιωκόμενου από την οικεία διάταξη σκοπού και να μην υπερβαίνει το αναγκαίο για την επίτευξη του σκοπού αυτού μέτρο (βλ. αποφ. ΔΕΕ της 12ης Ιουλίου 2012, C- 59/11, «Association Kokopelli κατά Graines Baumaux SAS», σκ. 38, και της 13ης Δεκεμβρίου 2012, C-11/12, «Maatschap L.A. en D.A.B. Langestraat en P. Langestraat-Troost κατά Staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie», σκ. 39). Ειδικότερα, όταν η Διοίκηση προβαίνει στη λήψη των μέτρων αυτών, διαθέτει, δυνάμει του οικείου κανονιστικού πλαισίου, μία εξουσία εκτίμησης ως προς την έκταση της επιβαλλόμενης δημοσιονομικής διόρθωσης, την οποία πρέπει να ασκεί εντός των ορίων της αρχής της αναλογικότητας (πρβλ. απόφαση Δ.Ε.Ε. της 25ης Μαρτίου 2010, C-414/08 P-«Sviluppo Italia Basilicata κατά Επιτροπής», σκέψη 129, και Διάταξη του Δικαστηρίου της 10ης Οκτωβρίου 2012, C-497/11, «Ελληνική Δημοκρατία κατά Επιτροπής» σκ. 63 και 64). Επομένως, κατά την επιβολή του μέτρου ελέγχονται, όπως προβλέπεται στα άρθρα 39 του Καν. 1260/1999 και 2 του Καν. 448/2001, ερμηνευόμενα σε συνδυασμό με το άρθρο 2 του γενικού Κανονισμού 2988/1995, η φύση και η σοβαρότητα της παρατυπίας, ο περιορισμένος ή συστηματικός της χαρακτήρας, ο βαθμός επίδρασης της παρατυπίας στο εν γένει έργο και τους στόχους του, καθώς και οι απώλειες των διατεθέντων πόρων. Η τήρηση δε της αρχής της αναλογικότητας επιτάσσει την επιβολή διορθώσεων κατά τρόπο ώστε τα ποσά της συνδρομής, των οποίων ζητείται η επιστροφή, να μην είναι δυσαναλόγως υψηλά σε σχέση με τις διαπραχθείσες παρατυπίες. (βλ. ΕλΣυν Ολ. 1440/2022, 18/2020, 1818/2014, απόφαση ΔΕΕ της 14.7.2016, Wrocław, C-406/2014, σκ. 48, ΕλΣυν Έβδ. 676/2023, 1662/2021, 741/2021, Τμ Ι 1336/2020).

26. Με τον τρίτο λόγο αναίρεσης προβάλλεται ότι το δικάσαν Τμήμα κατά πλημμελή εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας δεν έλαβε υπόψη του τη βαρύτητα των παραβιάσεων της αναιρεσείουσας σε σύγκριση με αυτές του τελικού δικαιούχου, δεχόμενο, κατά τούτο, ως νόμιμη την ολική δημοσιονομική διόρθωση.

27. Το Τμήμα απέρριψε τον προβληθέντα λόγο περί παραβίασης της αρχής της αναλογικότητας, με την αιτιολογία ότι δικαιολογείται η επιβολή δημοσιονομικής διόρθωσης για το σύνολο της ληφθείσας χρηματοδότησης, καθώς η απόφαση ένταξης της επένδυσης στον αναπτυξιακό νόμο, που είχε ως αποτέλεσμα την εκταμίευση εθνικών και κοινοτικών κονδυλίων, ένεκα των ανωτέρω παρατυπιών (σκέψεις 11 και 12), παρίσταται πλημμελώς αιτιολογημένη. Ειδικότερα έκρινε ότι η πληθώρα και η σοβαρότητα των παρατυπιών που κρίθηκαν βάσιμες, η πλειονότητα των οποίων βαρύνει και την ήδη αναιρεσείουσα (π.χ. υποβολή ελλιπούς φακέλου και εσφαλμένης, στα ουσιώδη στοιχεία της, τεχνοοικονομικής μελέτης, εν γνώσει της μη νόμιμη πιστοποίηση της έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της μονάδας, μη νόμιμη μείωση του αριθμού των απασχολουμένων που καθορίστηκαν στην απόφαση υπαγωγής, απουσία

τιμολογηθέντων ειδών από την επιχείρηση, διακοπή της παραγωγικής λειτουργίας της επιχείρησης ήδη από τον πρώτο χρόνο λειτουργίας της, μη απασχόληση προσωπικού στο σύνολο της πενταετίας, εκτός από διάστημα 3 μόνο μηνών κ.λπ.), δικαιολογούν απολύτως την επιβολή ολικής δημοσιονομικής διόρθωσης, εφόσον δεν επιτεύχθηκαν ούτε κατ' ελάχιστον οι στόχοι της ένταξης της επένδυσης στον αναπτυξιακό νόμο και το ΠΕΠ ..., χωρίς να τίθεται ζήτημα υπέρβασης των ακραίων ορίων της διακριτικής ευχέρειας της Διοίκησης.

28. Το Δικαστήριο λαμβάνοντας υπόψη τα ακόλουθα στοιχεία, τα οποία προκύπτουν από την επισκόπηση της αναιρεσιβάλλομένης απόφασης, ήτοι ότι: α. εκδόθηκε απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας ..., με την οποία πιστοποιήθηκε η έναρξη της παραγωγικής λειτουργίας από 17.4.2008, β. ο αριθμός των θέσεων εργασίας και η παράταση για ολοκλήρωση της επένδυσης, τροποποιήθηκαν με αποφάσεις του αρμοδίου οργάνου, ήτοι του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας, γ. όπως γίνεται δεκτό από το Τμήμα, υπήρξε πλημμελής αιτιολογία της απόφασης ένταξης του επενδυτικού προγράμματος, καταλήγει στο ότι ο τελικός δικαιούχος, ήτοι η Διεύθυνση Σχεδιασμού και Ανάπτυξης της Περιφέρειας ..., συντέλεσε εξαρχής στην παρατυπία, η οποία οδήγησε σε ολική δημοσιονομική διόρθωση και για τον λόγο αυτόν, υπό τις περιστάσεις της κρινόμενης υπόθεσης και εν όψει της διαπιστωθείσας παρατυπίας, με δεδομένο ότι από την αναιρεσιβαλλομένη προκύπτει ότι το έργο υλοποιήθηκε, ότι απασχολήθηκαν τρία άτομα και υπήρξαν κάποια έσοδα (παρ. 10.1 και 10.2 της παρούσας), το Δικαστήριο κρίνει ότι η ολοκληρωτική κατάργηση της ενωσιακής συνδρομής δεν συνιστά το ενδεδειγμένο και το μόνο κατάλληλο μέτρο, που μπορεί να εξασφαλίσει το αποτρεπτικό αποτέλεσμα που είναι αναγκαίο για τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση και την αποτελεσματική προστασία των ενωσιακών και εθνικών κονδυλίων. Συνακόλουθα κρίνει ότι το επίδικο μέτρο υπερακοντίζει προδήλως τον επιδιωκόμενο σκοπό, αναδεικνυόμενο ως μη αναγκαίο ως εκ της προδήλου δυσαναλογίας του. Ως εκ τούτου το Δικαστήριο κρίνει ότι η ανάκτηση του συνολικού ποσού της επιχορήγησης είναι μη νόμιμη ως αντικείμενη στην αρχή της αναλογικότητας.

29. Μειοψήφησαν ως προς την αποδοχή του ως άνω λόγου οι Αντιπρόεδροι Μαρία Βλαχάκη και Αγγελική Μαυρουδή, καθώς και οι Σύμβουλοι Βιργινία Σκευή και Αγγελική Πανουτσακοπούλου, οι οποίες διατύπωσαν την ακόλουθη γνώμη: Το Τμήμα, κατ' ορθή και νόμιμη κρίση, κατόπιν συνεκτίμησης των κρίσιμων περιστάσεων της υπό κρίση υπόθεσης, αποφάνθηκε ότι η επιβολή ολικής δημοσιονομικής διόρθωσης δεν εγείρει ζητήματα παραβίασης της αρχής της αναλογικότητας, απορρίπτοντας τον σχετικώς προβληθέντα λόγο περί παραβίασης της αρχής αυτής. Ειδικότερα, το Τμήμα, κατά την εξέταση των ευρημάτων του ελέγχου, τεκμηρίωσε, με αναλυτική και νόμιμη αιτιολογία, τη συνδρομή των ως άνω πολλαπλών και ουσιωδών παρατυπιών και ακολούθως κατέληξε στην ορθή και αιτιολογημένη κρίση ότι οι συγκεκριμένες αλληπάλληλες παρατυπίες, ένεκα

της φύσεως και της σοβαρότητάς τους, δικαιολογούν την επιβολή δημοσιονομικής διόρθωσης για το σύνολο της ληφθείσας χρηματοδότησης, καθώς οι στόχοι της υπαγωγής της επένδυσης στον αναπτυξιακό νόμο και στο ΠΕΠ ..., που κυρίως συνίστανται στην ανάπτυξη του τουρισμού και στην τόνωση της απασχόλησης μέσω της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας, δεν επιτεύχθηκαν ούτε κατ' ελάχιστον. Στο πλαίσιο αυτό, το Τμήμα με νόμιμη αιτιολογία απέρριψε και τον λόγο περί παραβίασης της αρχής της αναλογικότητας, αναφερόμενο στην πληθώρα και σοβαρότητα των παρατυπιών που κρίθηκαν βάσιμες, η πλειονότητα των οποίων επεσήμανε ότι βαρύνει και την ίδια την αναιρεσείουσα (όπως υποβολή ελλιπούς φακέλου και εσφαλμένης, στα ουσιαστικά στοιχεία της, τεchnοοικονομικής μελέτης, εν γνώσει της μη νόμιμη πιστοποίηση της έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της μονάδας, μη νόμιμη μείωση του αριθμού των απασχολούμενων που καθορίστηκαν στην απόφαση υπαγωγής, απουσία τιμολογηθέντων ειδών από την επιχείρηση, διακοπή της παραγωγικής λειτουργίας της επιχείρησης ήδη από τον πρώτο χρόνο λειτουργίας της, μη απασχόληση προσωπικού στο σύνολο της πενταετίας, εκτός από διάστημα τριών μόνο μηνών) και οι οποίες δικαιολογούν απολύτως την επιβολή ολικής δημοσιονομικής διόρθωσης, χωρίς να τίθεται ζήτημα υπέρβασης των ακραίων ορίων της διακριτικής ευχέρειας της Διοίκησης. Επομένως, από πλευράς αντικειμενικών περιστάσεων, το Τμήμα νομίμως βάσισε την κρίση του στη φύση, την έκταση και τη σοβαρότητα των παρατυπιών και στις επιπτώσεις τους στην επένδυση, που συνίσταντο, στην ουσία, στην πλήρη ματαίωση των στόχων αυτής, συνεπαγομένη αντιστοίχως και πλήρη απώλεια των διατεθέντων πόρων για τη χρηματοδότησή της. Περαιτέρω, ακόμα και από πλευράς συνεκτίμησης των υποκειμενικών περιστάσεων, οι οποίες, κατά την επιβολή δημοσιονομικών διορθώσεων, δύνανται κατ' εξαίρεση να ληφθούν υπόψη κατά την εξέταση της αρχής της αναλογικότητας (πρβλ. ΕλΣυν Ολ. 273/2019 σκ. 10, 274/2019 σκ. 8), η διαπιστωθείσα από το Τμήμα εκτεταμένη ευθύνη και υπαίτια συμπεριφορά της αναιρεσείουσας αναφορικά με αλλεπάλληλες ουσιαστικές παρατυπίες, συνιστούν σοβαρές επιβαρυντικές περιστάσεις σε βάρος της, που επέδρασαν καθοριστικά στο αποτέλεσμα της ματαίωσης των στόχων της επένδυσης. Με τα δεδομένα αυτά, η επιβολή ολικής δημοσιονομικής διόρθωσης αποτελούσε, όπως ορθώς έκρινε το Τμήμα, εύλογο, πρόσφορο και αναγκαίο μέτρο για την ανάκτηση των, υπό τις ανωτέρω περιστάσεις, ολικώς απολεσθέντων πόρων χρηματοδότησης της επίμαχης επένδυσης. Πλην όμως η γνώμη αυτή δεν εκράτησε.

30. Κατόπιν των ανωτέρω, η ένδικη αίτηση, κατά παραδοχή του λόγου περί παραβίασης της αρχής της αναλογικότητας, η οποία συντελέσθηκε με την επιβολή ολικής δημοσιονομικής διόρθωσης σε βάρος της αναιρεσείουσας, πρέπει να γίνει δεκτή, να αναιρεθεί η πληττόμενη απόφαση και να διαταχθεί η επιστροφή του καταβληθέντος παραβόλου στην αναιρεσείουσα.

31. Μετά την αναίρεση της προσβαλλόμενης απόφασης, η υπόθεση, η οποία δεν χρήζει διερεύνησης κατά το πραγματικό της μέρος, πρέπει να διακρατηθεί και

να δικαστεί στην ουσία από την Ολομέλεια, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 176 παρ. 2 του ν. 4700/2020.

32. Δοθέντος ότι, σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά ανωτέρω στην παρ. 28 της παρούσας, κατά παράβαση της αρχής της αναλογικότητας επεβλήθη στην εκκαλούσα με την εκκαλούμενη απόφαση δημοσιονομική διόρθωση για το σύνολο της επιχορήγησης, πρέπει η έφεση να γίνει εν μέρει δεκτή, για τους προεκτεθέντες στην παρ. 28 λόγους, να μεταρρυθμιστεί η απόφαση αυτή και να περιοριστεί το ύψος της δημοσιονομικής διόρθωσης σε εκατόν πενήντα τέσσερις χιλιάδες εξακόσια ογδόντα δύο ευρώ και εξακόσια εξήντα επτά λεπτά (154.682,667), ήτοι στα δύο τρίτα της αρχικής δημοσιονομικής διόρθωσης. Περαιτέρω πρέπει να διαταχθεί η επιστροφή στην εκκαλούσα μέρους του κατατεθέντος παραβόλου, ανερχομένου σε χίλια πεντακόσια (1.500,00) ευρώ (άρθρο 310 παρ. 1 εδ. α' του ν. 4700/2020). Περαιτέρω, το Δικαστήριο, εκτιμώντας τις περιστάσεις, απαλλάσσει το Ελληνικό Δημόσιο από τα δικαστικά έξοδα (άρθρο 314 παρ. 3 εδ. β' του ν. 4700/2020).

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται την αίτηση αναίρεσης.

Αναιρεί την 2299/2017 απόφαση του Ι Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Διατάσσει την απόδοση του παραβόλου αναίρεσης στην αναιρεσείουσα.

Διακρατεί και δικάζει την υπόθεση.

Δέχεται εν μέρει την από 24.6.2010 (με ΑΒΔ .../2010) έφεση.

Μεταρρυθμίζει την .../22.4.2010 απόφαση δημοσιονομικής διόρθωσης του Υφυπουργού Οικονομικών.

Περιορίζει το ύψος της δημοσιονομικής διόρθωσης σε εκατόν πενήντα τέσσερις χιλιάδες εξακόσια ογδόντα δύο ευρώ και εξακόσια εξήντα επτά λεπτά (154.682,667).

Διατάσσει την απόδοση στην εκκαλούσα μέρους του κατατεθέντος παραβόλου έφεσης, ανερχομένου σε χίλια πεντακόσια (1.500,00) ευρώ.

Απαλλάσσει το Ελληνικό Δημόσιο από τα δικαστικά έξοδα.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε σε τηλεδιάσκεψη στις 8 Οκτωβρίου 2023 και στις 17 Ιανουαρίου 2024, κατ' εφαρμογή του άρθρου 295 παρ. 2 του ν. 4700/2020.

Η ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

ΜΑΡΙΑ ΒΛΑΧΑΚΗ

ΑΡΓΥΡΩ ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΕΛΕΝΗ ΑΥΓΟΥΣΤΟΓΛΟΥ

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση, στις 2 Ιουλίου 2024
(βλ. πρακτικό δημοσίευσης με όμοια ημερομηνία).

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΣΩΤΗΡΙΑ ΝΤΟΥΝΗ

ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΤΣΑΛΑ